

Onderwerp

Verlengen aanpak energiearmoede door energiefixers, energiecoaches en doe-het-zelfcoaches

Opsteller	Angelique Timmermans	Behandeldatum	19 december 2023
Programma	Openbare ruimte	Status	Openbaar
Portefeuillehouder	T. van Elferen		

Advies

1. Het subsidieplafond zoals bedoeld in artikel 4 van de Subsidieregeling 'Aanpak energiearmoede 2022', waarmee we particuliere woningeigenaren en huurders met energiefixers en energiecoaches gaan ondersteunen om energie te besparen, handhaven op € 4.445.000,- verdeeld in:
 - € 2.300.000,- (inclusief btw) voor het ondersteunen van bewoners bij het verlagen van de energiekosten vóór 1 mei 2023 door:
 - Bij minimaal 3.250 huishoudens een energiefixbezoek uit te voeren in de periode tot 1 mei 2023.
 - Bij minimaal 600 huishoudens een energiecoachbezoek uit te voeren in de periode tot 1 mei 2023.
 - € 2.145.000,- (inclusief btw) voor het ondersteunen van bewoners bij het verlagen van de energiekosten vóór 1 januari 2025 door:
 - Bij minimaal 2.100 huishoudens een energiefixbezoek uit te voeren in de periode van 1 mei 2023 tot 1 januari 2024.
 - Bij minimaal 1.050 huishoudens een energiecoachbezoek uit te voeren in de periode van 1 mei 2023 tot 1 januari 2024.én aanvullend hierop vanuit het al toegekende budget:
 - Bij 1350 huishoudens een energiefixbezoek uit te voeren in de periode 1 januari 2024 tot 1 januari 2025.
 - Bij 650 huishoudens een energiecoachbezoek uit te voeren in de periode van 1 januari 2024 tot 1 januari 2025.
 - Bij minimaal 450 huishoudens een doe het zelf coach bezoek uit te voeren in de periode van 1 januari 2024 tot 1 januari 2025.

Aanleiding

Op 1 februari 2023 heeft de raad het Programma energie besparen woningen 2023-2030 vastgesteld. Het programma voorziet o.a. in de inzet van energiefixers en energiecoaches in wijken waar energiearmoede het meeste voorkomt. Tevens voorziet het programma in de stadsbrede inzet van doe-het-zelfcoaches. In de op dit moment lopende aanpak worden tot 1 januari 2024 door energiefixers minimaal 5.350 huishoudens en door energiecoaches 1650 huishoudens bezocht. Op 1 januari 2024 loopt de huidige subsidiebeschikking voor de inzet van energiefixers en energiecoaches af.

Om de inzet te kunnen continueren én uit te breiden met doe-het-zelf coaches moet de subsidiebeschikking worden herzien.

Hiervoor maken we gebruik van de eerder toegekende tweede specifieke rijksbijdrage energiearmoede. Deze eerdere toekenning laat voldoende financiële ruimte voor uitbreiding van het project tot 1 januari 2025. Concreet wordt in de periode 1 januari 2024 tot 1 januari 2025:

- bij 1350 huishoudens een energiefixbezoek uitgevoerd;
- bij 650 huishoudens een energiecoachbezoek uitgevoerd;
- bij 450 huishoudens een doe-het-zelfcoach bezoek uitgevoerd.

De hierboven genoemde aantallen over de periode 1 januari 2024 tot 1 januari 2025 zijn de aantallen die met het nog resterende budget maximaal uitgevoerd kunnen worden.

Afhankelijk van de animo in de stad onderzoeken we daarna hoe de doe-het-zelfcoaching gecontinueerd moet worden. Naar verwachting zal eind 2024 het grootste deel van de doelgroep energiearmoede zijn bezocht door een energiefixer dan wel –coach. De inzet van energiefixers en energiecoaches wordt daarom afgeschaald. Gelijktijdig daarmee wordt de ondersteuning bij het treffen van grotere isolatiemaatregelen voor deze doelgroep opgeschaald met middelen uit onder andere het nationaal isolatieprogramma (NIP).

Voor de uitvoering van de aanpak met energiefixers en energiecoaches is op 22 maart 2022 de 'Subsidieregeling Aanpak Energiearmoede 2022 gemeente Nijmegen' vastgesteld. Voor genoemde uitbreidingen kan het huidige vastgestelde subsidieplafond gehandhaafd blijven.

Beoogde impact

Het doel is om door extra inspanningen op korte termijn kwetsbare inwoners te helpen zo snel mogelijk te besparen op de energierekening en aanvullend daarop mensen te ondersteunen bij grote isolatiemaatregelen. Tijdens het project beoordelen we of we de inzet na de genoemde einddatum willen doorzetten.

Door de subsidie te herzien dragen we bij aan de ambitie:

“We zijn een energie neutrale stad waar evenveel energie wordt opgewekt als verbruikt.”

Het herzien van de subsidie draagt bij aan onderstaand doel uit de doelenboom:

“We realiseren samen met bewoners en organisaties een energietransitie en verduurzaming in de wijken”.

Argumenten

1. Urgentie voor energie besparen bij energiearmoede

Met de inzet van energiefixers wordt invulling gegeven aan de energiecrisisaanpak en de urgentie van energie besparen bij huishoudens met energiearmoede. Om zo veel mogelijk huishoudens te ondersteunen met een energiefixbezoek werken we wijk- en complexgericht. Voor het bereiken van de meest urgente huishoudens maken we gebruik van de onderzoeksgegevens van TNO¹, data van Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO) VNG, en informatie van de woningcorporaties. In het 'Programma energie besparen woningen 2023-2030' (vastgesteld door de raad op 1 februari 2023) valt dit onder de aanpak in actielijn 4 'Samen energie besparen met laagdrempelige maatregelen'.

2. Noodzaak grotere isolatiemaatregelen

De situatie van woningeigenaren vraagt om extra inzet. Als eigenaar zijn zij zelf verantwoordelijk voor de grotere isolatiemaatregelen in de woning. Echter, vakmensen zijn schaars en de kosten van uitvoering hoog. Daarom worden vanaf 1 januari 2024 ook doe-het-zelf coaches ingezet. Deze coaches ondersteunen bij het zelf aanbrengen van isolatie. Deze aanpak zorgt voor verhoging van de energetische kwaliteit van woningen en daarmee voor verlaging van de kosten van energie voor de woningeigenaar. Deze aanpak valt onder actielijn 1 (koopwoningen lagere inkomen met regie gemeente) en actielijn 3 (koopwoningen op eigen initiatief) van het 'Programma energie besparen woningen 2023-2030' en is in lijn met de doe-het-zelf aanpak waarvoor op 28 november 2023 de subsidieregeling is vastgesteld.

¹ Bron: TNO Rapport over energiearmoede:

<https://publications.tno.nl/publication/34638644/4OluwM/TNO-2021-P11678.pdf>

3. *Benutten van rijksmiddelen*

Vanuit het Rijk zijn er via de specifieke uitkering energiearmoede middelen ter beschikking gesteld. Om onze bewoners maximaal gebruik te laten maken van deze middelen is het van belang deze middelen zo snel mogelijk bij uitvoerende partijen terecht komen. Voorwaarde van het Rijk is dat de aanpak met deze middelen voor 1 januari 2026 is uitgevoerd. Onderhavig advies draagt daaraan bij.

Kanttekeningen

Tekort aan energiefixers en energiecoaches

De arbeidsmarkt kenmerkt zich momenteel door grote krapte. Dit zal extra inspanningen vereisen op het gebied van werving van energiefixers en (vrijwillige) energiecoaches en ondersteunende functies.

Baas over de eigen woning

Voor het behalen van de doelstellingen van deze aanpak zijn we afhankelijk van de beslissingen van bewoners. Bewoners zullen openen moeten staan voor hulp van een energiefixer, een energiecoach of een doe-het-zelfcoach en zullen zich daarvoor moeten aanmelden.

Gebiedsgerichte aanpak

Om zo veel mogelijk huishoudens in een beperkte tijd van een beperkt budget te ondersteunen met een energiefixbezoek hebben we gekozen voor een wijkgerichte aanpak. Dit betekent dat de energiefixers in de meeste wijken in Nijmegen niet worden ingezet. Dit vergt een zorgvuldige communicatie richting inwoners. Met de woningbouw corporaties is afgesproken dat zij, buiten de aangewezen wijken, complexen aan kunnen melden waarvan bij hen bekend is dat hier energiearmoede een grote rol speelt. Ook bij de doe-het-zelfcoaches kiezen we voor wijkgerichte communicatie. Iedereen kan elk moment meedoen, we gaan wijk voor wijk activeren.

Te kort aan aanmeldingen huishoudens

Een groot deel van de energiearmoede wijken heeft al de mogelijkheid gehad om zich aan te melden voor de energiefixers. Daarom is het risico dat de animo voor fixers en coaches afneemt. Daarom wordt het aanbod van energiefixers en -coaches in de huidige constructie afgebouwd. Onderzocht wordt of de noodzaak aanwezig is om op een minder intensief niveau een aanbod voor energiefixers en -coaches te handhaven.

Financiën

Voor de aanpak van energiearmoede hebben we in 2022 in 2 tranches een specifieke rijksbijdrage van 2 keer €2.642.021 (totaal €5.284.042) ontvangen voor besteding tot 1 januari 2024. In juli 2023 hebben we een 3^e tranche ontvangen ter hoogte van € 1.837.099,-. De deadline voor besteding van deze middelen is verlengd naar 1 januari 2026. Daarvan besteden we aan de aanpak met energiecoaches en energiefixers €2.300.000 voor de 1^e tranche tot 1 mei 2023 en €2.145.000 voor de 2^e tranche van 1 mei 2023 tot 1 januari 2024. Dit laatste bedrag wordt ook besteed voor de inzet in de periode 1 januari 2024 tot 1 januari 2025. Tevens wordt dit bedrag ingezet ten behoeve van de activiteiten binnen het doe-het-zelf project. Het resterende budget van de eerste twee tranches zetten we in voor de ondersteuning via de vergoeding van energiezuinig witgoed dat via de bijzondere bijstand gaat lopen en de ondersteuning van woningeigenaren bij het nemen van grotere maatregelen. Onder de groep die door TNO is gedefinieerd als huishoudens met energiearmoede is ongeveer 12% woningeigenaar. De inzet van de middelen uit de derde tranche wordt de komende periode verder uitgewerkt, in ieder geval is de intentie om ook in 2024 en 2025 de ondersteuning door vergoeding van energiezuinig witgoed voort te zetten. Eén en ander conform het 'Programma Energie besparen woningen 2023-2030' (vastgesteld door het college op 20 december 2022).

Vervolg

We voeren de subsidieregeling uit en zien erop toe dat de aanpak voldoet aan de in de regeling en beschikking geformuleerde voorwaarden.

Bijlage

1. Brief “Herziene beschikking verlengen aanpak energiearmoede” met kenmerk D231146589.